

Założenia do projektu ustawy regulującej zasady wykonywania nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa

I. Zwiększenie efektywności nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa

Wieloletnie doświadczenia wynikające z realizacji uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa prowadzą do sformułowania szeregu wniosków o konieczności uruchomienia wieloaspektowego procesu sanacji tej sfery.

Projekt ustawy o roboczym tytule „ustawa regulująca zasady nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa”, mającej kompleksowo uregulować sposób zarządzania niektórymi składnikami majątku Skarbu Państwa (zwany dalej „projektowaną ustawą”) jest w założeniu projektem ustawy kodyfikującej obszar zarządzania przede wszystkim majątkiem państwowym, zaangażowanym w działalność przedsiębiorców (np. przez wkład kapitałowy – jak w przypadku spółek kapitałowych, czy przez wkład majątkowy na poczet funduszy własnych jak w przypadku przedsiębiorstw państwowych).

W projektowanej ustawie nastąpi w szczególności:

- sformułowanie i wprowadzenie jednolitych standardów wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w podmiotach z udziałem Skarbu Państwa - w celu zapewnienia warunków dla kompetentnego, efektywnego zarządzania, przy założeniu wyeliminowania zbędnych, biurokratycznych obciążeń w procesie podejmowania i realizacji decyzji zarządczych;
- skoncentrowanie, co do zasady, w jednym resorcie – Ministerstwie Skarbu Państwa, rozproszonego obecnie nadzoru właścicielskiego nad spółkami z kapitałowym udziałem Skarbu Państwa oraz nad państwowymi osobami prawnymi, będącymi przedsiębiorcami, z utrzymaniem w dotychczasowym zakresie szczególnych unormowań o charakterze regulacyjnym w odniesieniu do przedsiębiorców realizujących zadania publiczne, podlegających restrukturyzacji lub prywatyzowanych na zasadach określonych w przepisach odrębnych ustaw.

Powyższe rozstrzygnięcia są zbieżne z dyrektywami zawartymi w Wytycznych OECD dotyczących nadzoru korporacyjnego w przedsiębiorstwach publicznych, a także stanowią kolejny krok w kierunku uporządkowania znacznej części obszaru regulacji objętej dyspozycją art. 218 Konstytucji RP.

W obszarze regulacji dotyczącym państwowych osób prawnych i podmiotów działających z udziałem Skarbu Państwa projektowana ustawa powinna koncentrować się w szczególności na:

- znaczącej zmianie struktury podmiotów gospodarczych działających w oparciu o własność państwową, prowadzącej do docelowego zniesienia, w możliwie krótkiej perspektywie czasowej, formy prawnej przedsiębiorstwa państwowego, m.in. zniesienia przepisów pozwalających na funkcjonowanie państwowych osób prawnych w tej formie, po wejściu w życie przepisów ustawy z dnia 12 maja 2006 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji;
- stworzeniu instrumentów zachęty dla szerszego zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego w przejmowaniu i racjonalnym wykorzystaniu podmiotów z udziałem mienia państwowego;
- stworzeniu warunków dla bardziej elastycznego, ale w pełni profesjonalnego zarządzania, a także optymalnego gospodarczo wykorzystania potencjału majątkowego przez podmioty państwowe;
- wzmocnieniu nadzoru właścicielskiego w ramach organów statutowych podmiotów państwowych oraz udrożnieniu kanałów przepływu bieżących informacji kierowanych do Ministra Skarbu Państwa o wynikach funkcjonowania poszczególnych przedsiębiorstw i spółek.

Poza określonym wyżej, zasadniczym obszarem regulacji projektowana ustawa będzie także systemowo porządkowała kwestie związane z:

- gospodarowaniem autorskimi prawami majątkowymi, których właścicielem jest Skarb Państwa;
- gospodarowaniem nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa przeznaczonymi na potrzeby: Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Rządowego Centrum Legislacji, ministerstw, urzędów centralnych i urzędów wojewódzkich,

- gospodarowaniem nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa oddanymi na potrzeby statutowe: Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i innych sądów administracyjnych, Najwyższej Izby Kontroli, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Krajowego Biura Wyborczego, Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Państwowej Inspekcji Pracy oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z wyłączeniem rejonów
  - poprzez przekazanie realizacji tych zadań do kompetencji Ministra Skarbu Państwa.

Wskazane zagadnienia kierunkowe znajdują swoje rozwinięcie poniżej, a w przypadku ich akceptacji zostaną wykorzystane do przygotowania konkretnych rozwiązań legislacyjnych.

Ujednolicenie zasad wykonywania uprawnień w stosunku do przedsiębiorców znajdujących się w nadzorze właścicielskim Skarbu Państwa.

Przepisy projektowanej ustawy określające sposób zarządu mieniem Skarbu Państwa powinny zastąpić uregulowania z tego zakresu, zawarte w obecnej ustawie o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. W szczególności zakłada się:

- skupienie w jednym akcie prawnym wszystkich przepisów o nadzorze właścicielskim Skarbu Państwa, zawartych w różnych aktach prawnych, a w szczególności w ustawach:
  - o komercjalizacji i prywatyzacji,
  - o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa,
  - o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi;
- powierzenie wykonywania nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa oraz zadań związanych ze zbywaniem akcji i udziałów w spółkach i prywatyzacją bezpośrednią przedsiębiorstw państwowych, co do zasady, Ministrowi Skarbu Państwa – przy dodatkowym założeniu nie poszerzania dotychczasowych wyjątków od powyższej zasady, uregulowanych, między innymi, w przepisach: ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, ustawy z dnia 12 maja 2006r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz o zmianie innych ustaw, ustawy o drogowych spółkach specjalnego przeznaczenia, czy ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

Zrealizowanie tych zapowiedzi wymaga jednoznacznego, systemowego przesądzenia w przepisach prawa o rozdzieleniu, co do zasady, funkcji *imperium* i *dominium* państwa w sferze gospodarczej, co pozwoli na uniknięcie istniejących obecnie sporów kompetencyjnych między organami administracji rządowej odpowiedzialnymi za kształtowanie i realizację polityki państwa za pomocą instrumentów regulacyjnych (Minister Finansów, Minister Gospodarki, Minister Obrony Narodowej, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Minister Sprawiedliwości), a Ministrem Skarbu Państwa reprezentującym Skarb Państwa, jako uczestnika obrotu.

Po wejściu w życie projektowanej ustawy w systemie prawa powinna obowiązywać zasada, że we wszystkich przypadkach, w których konieczne jest władcze oddziaływanie organów administracji rządowej w działalność przedsiębiorców, stosowne rozstrzygnięcia są zawarte w przepisach regulujących dziedzinę *imperium*, a nie *dominium* państwa.

Zwiększenie zakresu informacji przekazywanych przez nadzorowane spółki i szybkości ich przekazywania Ministrowi Skarbu Państwa

Przewiduje się przyznanie Ministrowi Skarbu Państwa możliwości uzyskiwania dodatkowych informacji od spółek z udziałem Skarbu Państwa w zakresie koniecznym z punktu widzenia prowadzenia skutecznej i efektywnej polityki właścicielskiej.

W powyższym zakresie przewiduje się wprowadzenie rozstrzygnięć zobowiązujących członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa, powołanych z inicjatywy Skarbu Państwa, do przekazywania organowi wykonującemu prawa z akcji należących do Skarbu Państwa w spółce, sprawozdań opracowanych w szczególności na podstawie udostępnionych w tym celu przez spółkę informacji o sytuacji prawnej i ekonomicznej spółki.

Ponadto organy władzy publicznej, państwowe osoby prawne oraz państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej będą obowiązane przekazywać ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa nie rzadziej niż raz do roku informacje niezbędne do wykonywania zadań publicznych określonych w art. 2 pkt 1-4 i pkt 7-8b ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

Komercjalizacja pozostałych przedsiębiorstw państwowych

Przewiduje się przyspieszenie działań na rzecz wyeliminowania z obrotu formy prawnej przedsiębiorstwa państwowego, która to forma jest mniej efektywna ekonomicznie w warunkach gospodarki rynkowej niż spółka handlowa. Dlatego też projektowana ustawa zawierać będzie przepisy umożliwiające:

- przejście przez Ministra Skarbu Państwa funkcji organu założycielskiego nad wszystkimi przedsiębiorstwami państwowymi pozostającymi w gestii wojewodów, przy czym kwestia ta powinna być ostatecznie doprecyzowana w pracach nad reformą administracji publicznej;
- komercjalizację przedsiębiorstw państwowych, w stosunku do których nie istniał obowiązek złożenia wniosków o komercjalizację w świetle przepisów ustawy z dnia 12 maja 2006 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 721).

Zmiana zasad gospodarowania mieniem Skarbu Państwa

W celu wzmocnienia efektywności zarządu, a co za tym idzie nadzoru nad majątkiem państwowym projekt ustawy przewidywał będzie:

- zmianę zasad określających ograniczenia w gospodarowaniu składnikami aktywów trwałych poprzez podniesienie wartości przedmiotu czynności prawnej na dokonanie której wymagana jest zgoda Ministra Skarbu Państwa do kwoty 300 000 euro – w stosunku do tych podmiotów, w których funkcjonują organy nadzorcze lub kontrolne, weryfikujące legalność, celowość i gospodarcze uzasadnienie czynności prawnej dotyczącej przedmiotu o niższej wartości;
- wprowadzenie w spółkach obowiązku uzyskiwania zgody rady nadzorczej na rozporządzenie składnikami aktywów trwałych, przy czym wartość przedmiotu czynności prawnych na dokonanie których zgoda taka będzie wymagana, zostanie określona w relacji do sumy bilansowej spółki;
- wprowadzenie obowiązku informowania przez państwowe osoby prawne Ministra Skarbu Państwa o dokonanych rozporządzeniach istotnymi z punktu widzenia prowadzonej działalności składnikami aktywów trwałych, nawet jeżeli nie wymagana była zgoda Ministra Skarbu Państwa na takie rozporządzenie; zakłada się także, że informacje takie będą upubliczniane;

- uregulowanie kwestii związanej z zawieraniem przez państwowe osoby prawne krótkotrwałych umów zobowiązujących i obciążających dotyczących składników aktywów trwałych;
- wskazanie Ministra Skarbu Państwa jako organu właściwego do gospodarowania autorskimi prawami majątkowymi, których właścicielem jest Skarb Państwa;
- wprowadzenie szczególnych zasad gospodarowania mieniem pozostałym po likwidacji państwowych osób prawnych, uwzględniających rodzaj oraz przeznaczenie tego mienia. Mienie pozostałe po likwidacji powinno być przeznaczane na potrzeby reprivatyzacji, uwłaszczenie jednostek samorządu terytorialnego, dokapitalizowanie spółek z udziałem Skarbu Państwa, bądź przekazywane do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa (w tym zakresie należy tak doprecyzować obowiązujące przepisy, aby wyeliminować przypadki w których przekazanie przez Ministra Skarbu Państwa nieruchomości do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa napotyka na odmowę ze strony starostów);
- uregulowanie zasad „doposażenia” państwowych osób prawnych mieniem Skarbu Państwa, co wymagać będzie również zmian w ustawie o gospodarce nieruchomościami;
- wprowadzenie regulacji umożliwiającej konstytutywne ustanawianie użytkownika wieczystego w przypadku wniesienia do spółki mienia Skarbu Państwa, tytułem aportu w postaci nieruchomości, poprzez znowelizowanie ustawy o gospodarce nieruchomościami;
- określenie organu, który będzie pobierał opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ustanowionego na nieruchomościach należących do Skarbu Państwa, którymi gospodarowanie zostanie powierzone Ministrowi Skarbu Państwa – wprowadzenie w tym zakresie odpowiednich zmian w ustawie o gospodarce nieruchomościami przy założeniu, że niezależnie od tego, który organ będzie pobierał te opłaty, od wpływów z tego tytułu potrąca się 25 % środków, które stanowią dochód powiatu na obszarze którego znajdują się nieruchomości;
- przekazanie do zakresu kompetencji Ministra Skarbu Państwa zadań z zakresu gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa, przeznaczonymi na potrzeby: Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Rządowego Centrum Legislacji, ministerstw, urzędów centralnych i urzędów wojewódzkich,
- przekazanie do zakresu kompetencji Ministra Skarbu Państwa gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa oddanymi na potrzeby statutowe:

Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i innych sądów administracyjnych, Najwyższej Izby Kontroli, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Krajowego Biura Wyborczego, Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Państwowej Inspekcji Pracy oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z wyłączeniem rejonów.

Wprowadzenie szczególnych zasad nadzoru właścicielskiego nad podmiotami z udziałem Skarbu Państwa w likwidacji lub upadłości

Wzmocnienie oraz konsolidacja nadzoru właścicielskiego nad majątkiem Skarbu Państwa powinny objąć przedsiębiorstwa państwowe już z chwilą postawienia ich w stan likwidacji lub upadłości. Z uwagi na to, że po likwidacji przedsiębiorstwa państwowego mienie pozostałe po likwidacji przejmuje Minister Skarbu Państwa zasadnym jest przejęcie funkcji organu założycielskiego przez ten organ administracji rządowej bezpośrednio po podjęciu przez dotychczasowy organ założycielski decyzji o likwidacji przedsiębiorstwa państwowego.

W celu wzmocnienia nadzoru właścicielskiego nad przedsiębiorstwami państwowymi oraz spółkami w likwidacji lub upadłości przewiduje się:

- przyjęcie zasady, że organem założycielskim przedsiębiorstwa państwowego w stanie likwidacji lub w stanie upadłości będzie Minister Skarbu Państwa, który w tym zakresie otrzyma między innymi uprawnienia do:
  - podejmowania czynności prawnych na rzecz tego przedsiębiorstwa i ze skutkami dla tego podmiotu,
  - zawarcia umowy z likwidatorem, określającej jego podstawowe obowiązki i uprawnienia oraz wynagrodzenie,
  - zatwierdzania sprawozdań finansowych;
- wprowadzenie zasady, iż proces likwidacji będzie nadzorowany przez Ministra Skarbu Państwa (dyrektora właściwej delegatury Ministra Skarbu Państwa);
- precyzyjne uregulowanie kwestii sprzedaży przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. należącego do spółki powstałej w wyniku komercjalizacji, będącej w likwidacji (tj. wskazanie trybu zbycia);

- wyłączenie konieczności przeprowadzania konkursu na członka zarządu spółek w upadłości.

Określenie listy spółek o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa
Przewiduje się wprowadzenie zasady, że Rada Ministrów w oparciu o jednoznaczne i obiektywne kryteria (np. wpływ danej spółki na gospodarkę krajową, przedmiot działalności, określony udział w rynku lub wysokość dochodów uzyskiwanych przez budżet państwa) będzie określała, w drodze rozporządzenia, listę spółek o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa.

Ustalenie listy spółek o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa pozostaje w ścisłym związku z zakresem regulacji projektowanej ustawy, którym jest określenie zasad wykonywania praw i obowiązków przysługujących Skarbowi Państwa w stosunkach cywilnoprawnych, dotyczących określonego w ustawie mienia państwowego, nie należącego do innych państwowych osób prawnych oraz zasady wykonywania uprawnień majątkowych i osobistych przysługujących Skarbowi Państwa w stosunku do określonych w ustawie państwowych osób prawnych i spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Z uwagi na to, że w założeniu ustawa ma regulować materię należącą do sfery dominium, a nie imperium Państwa, a więc odnosi się zasadniczo do obszaru kompetencji ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, lista spółek o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa nie będzie listą tworzoną w oparciu o kryteria pozaekonomiczne (typu: obronność, bezpieczeństwo państwa, porządek publiczny).

Lista będzie określana przez Radę Ministrów ze względu na potrzebę zapewnienia szczególnego nadzoru nad spółkami o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa ze względu na wpływ działalności spółki na gospodarkę krajową, w szczególności istotny udział w rynku, przedmiot działalności oraz wysokość dochodów budżetu państwa z tytułu praw majątkowych związanych z posiadaniem akcji lub dochodów z ustawowo określonych monopoli państwa.

Podniesienie wymagań stawianych kandydatom na członków zarządu oraz poprawa jakości funkcjonowania zarządów we wszystkich spółkach z udziałem Skarbu Państwa

W celu poprawienia jakości zarządzania spółkami z udziałem Skarbu Państwa projekt ustawy przewiduje:

- wprowadzenie obowiązku powoływania członków zarządu we wszystkich spółkach z większościowym udziałem Skarbu Państwa, innych państwowych osób prawnych oraz spółek, o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa, niezależnie od trybu ich powstania, po przeprowadzeniu przez radę nadzorczą postępowania kwalifikacyjnego, pod rygorem nieważności; obowiązek ten powinien również objąć spółki zależne od ww. spółek;
- wprowadzenie możliwości delegowania członków rady nadzorczej do zarządu spółek również w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością;
- wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym kandydat na członka zarządu wybierany przez pracowników musi posiadać wyższe wykształcenie.

Wprowadzenie szczególnych zasad doboru kandydatów na członków zarządu w spółkach o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa

W odniesieniu do spółek o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa określone zostaną szczególne zasady w zakresie doboru kandydatów na członków zarządu w postaci:

- utworzenia „zasobu menedżerów” – ewidencji osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do kierowania spółkami o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa. W „zasobie menedżerskim” będą mogły znaleźć się wyłącznie osoby o najwyższych kwalifikacjach. „Zasób menedżerski” będzie podzielony na listy specjalistów w poszczególnych dziedzinach zarządzania przedsiębiorstwem (np. specjaliści od strategii finansów, handlu, produkcji, spraw prawnych i organizacyjnych), co ułatwi właściwy dobór kandydatów na członków zarządu spółek z udziałem Skarbu Państwa;
- Minister Skarbu Państwa określi w drodze rozporządzenia:
  - zasady doboru członków zarządów,
  - sposób tworzenia zasobu, łącznie ze wskazaniem sposobu powoływania komisji selekcyjnej,
  - procedurę wykreślenia przez Ministra Skarbu Państwa osób z „zasobu menedżerskiego”;
- pozostawienie możliwości powoływania członków zarządu przez walne zgromadzenie bez postępowania konkursowego.

Instytucja „zasobu menedżerów” jest rozwiązaniem, które przy zapewnieniu niezbędnej elastyczności w kształtowaniu składu osobowego zarządu w spółce z większościowym udziałem

Skarbu Państwa o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa (w której członków zarządu może powoływać i odwoływać także walne zgromadzenie – z pominięciem „zwykłego” postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzanego przez radę nadzorczą), ma jednocześnie obiektywizować wybór najwyższej klasy menedżerów.

W tym celu przewiduje się, iż walne zgromadzenie będzie powoływało członków zarządu spółce z większościowym udziałem Skarbu Państwa, o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa, spośród kandydatów uprzednio wpisanych do ewidencji osób rekomendowanych przez Skarb Państwa, państwowe osoby prawne oraz spółki z większościowym udziałem Skarbu Państwa do pełnienia funkcji członków zarządu w ww. spółkach. Wpis do ewidencji zasobu menedżerów będzie dokonywany po przeprowadzeniu konkursu przez powołaną w tym celu komisję selekcyjną.

Oprócz wymagań określonych w ustawie dla wszystkich kandydatów wyznaczanych bądź powoływanych do zarządów spółek przez Skarb Państwa lub państwowe osoby prawne, kandydaci na członków zarządu spółek o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa będą musieli spełniać dodatkowe wymagania, w szczególności w zakresie: doświadczenia zawodowego, wybitnych osiągnięć w zarządzaniu dużymi podmiotami gospodarczymi, czy wreszcie stażu pracy na stanowiskach związanych z kierowaniem działalnością gospodarczą.

Przewiduje się przy tym, że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa określi w drodze rozporządzenia: szczegółowe kryteria doboru kandydatów na członków zarządu w spółkach spółce z większościowym udziałem Skarbu Państwa o kluczowym znaczeniu dla interesów majątkowych Skarbu Państwa oraz sposób prowadzenia ewidencji tych osób; z uwzględnieniem określenia: trybu powoływania i odwoływania członków komisji selekcyjnej, sposobu przeprowadzania konkursu oraz procedury poprzedzającej wpisanie danych kandydata do ewidencji oraz wykreślenie tych danych z ewidencji.

Wprowadzenie rynkowych zasad wynagradzania osób kierujących spółkami z większościowym udziałem Skarbu Państwa

Proponuje się:

- wprowadzenie zasady, zgodnie z którą wynagrodzenie oraz inne świadczenia związane z pracą przysługujące członkom zarządu spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego będzie ustalane przez radę nadzorczą bez obowiązujących w tym zakresie ograniczeń, z uwzględnieniem wyników ekonomiczno-finansowych spółki oraz stopnia jej „aktywności” rozumianej jako realizowanie przez spółkę programów prywatyzacyjnych, restrukturyzacyjnych, rozwojowych, inwestycyjnych, zmierzających do poprawy efektywności gospodarowania mieniem spółki, poprawy jej sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zwiększenia jej wartości;
- wprowadzenie obowiązku niezwłocznego informowania przez radę nadzorczą organu uprawnionego do wykonywania praw z akcji (udziałów) w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa lub jednoosobowych spółkach samorządu terytorialnego o każdej zmianie zasad wynagradzania członków zarządu oraz wprowadzenie możliwości ustalenia regulaminu wynagradzania członków zarządu lub mechanizmu ustalania wynagrodzeń przez organ uprawniony do wykonywania praw z akcji (udziałów);
- wprowadzenie obowiązku niezwłocznego informowania przez radę nadzorczą walnego zgromadzenia lub zgromadzenia wspólników w spółce z większościowym udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego o każdej zmianie zasad wynagradzania członków zarządu oraz wprowadzenie możliwości ustalenia regulaminu wynagradzania członków zarządu lub mechanizmu ustalania wynagrodzeń przez walne zgromadzenie lub zgromadzenie wspólników;
- wprowadzenie bezwzględnego obowiązku upubliczniania informacji o wynagrodzeniu członków zarządu oraz rady nadzorczej;
- wprowadzenie zasady, że wysokość wynagrodzenia członków rad nadzorczych spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego będzie ustalana przez walne zgromadzenie lub zgromadzenie wspólników, bez ograniczenia określonego w obowiązującej ustawie o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Określenie zasad powoływania członków rad nadzorczych we wszystkich spółkach z udziałem Skarbu Państwa.

W celu ujednoczenia zasad powoływania członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa zakłada się, iż:

- Minister Skarbu Państwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania stawiane kandydatom na członków rad nadzorczych wskazywanych przez Skarb Państwa, państwowe osoby prawne, pracowników, rolników lub rybaków. Precyzyjnie określone zostaną minimalne wymagania w zakresie posiadanego wykształcenia i doświadczenia;
- walne zgromadzenie w każdym czasie, z ważnych przyczyn będzie uprawnione do odwołania członka rady nadzorczej będącego przedstawicielem pracowników, rolników lub rybaków;
- doprecyzowane zostaną kwestie dotyczące organizacji szkoleń i egzaminów dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa. Zakłada się zmianę katalogu osób zwolnionych z obowiązku złożenia egzaminu. Minister Skarbu Państwa określi, w drodze rozporządzenia, zasady organizowania szkoleń dla kandydatów na członków rad nadzorczych;
- precyzyjnie zostaną określone kompetencje i umiejscowienie ustrojowe w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z jednoosobowym udziałem Skarbu Państwa, instytucji pełnomocnika, który wykonywałby w interesie spółki zadania zbliżone do zadań rady nadzorczej. Pozwoli to utrzymać elastyczne, z punktu widzenia Skarbu Państwa, regulacje zezwalające na wybór pomiędzy pełnomocnikiem, a pięcioosobową radą nadzorczą, która jest znacznie większym obciążeniem dla budżetu małej spółki.

Ponadto należy zauważyć, iż realizacja zadań określonych w projekcie ustawy wymagała będzie precyzyjnego określenia zasad finansowania zarządu mieniem Skarbu Państwa oraz prywatyzacji, w tym zasad rozliczania wierzytelności przysługujących Skarbowi Państwa z tytułu prywatyzacji oraz przeznaczenie środków uzyskanych ze zbywania składników mienia państwowego (m.in. na modernizację, restrukturyzację i rozwój przedsiębiorców działających z udziałem Skarbu Państwa, na zagospodarowanie mienia przejętego po likwidacji lub upadłości oraz na tworzenie państwowych osób prawnych lub dokapitalizowanie przedsiębiorców działających z udziałem Skarbu Państwa).

W tym zakresie regulacji przewiduje się utrzymanie i doprecyzowanie obowiązujących rozwiązań, zgodnie z którymi część uzyskanych przychodów z prywatyzacji zasila fundusze

celowe, utworzone dla finansowania określonych w ustawie zadań przez dysponentów tych funduszy.

II. Przyspieszenie i usprawnienie procesu prywatyzacji

Prywatyzacja majątku państwowego jest sferą ściśle związaną z wykonywaniem własności państwowej i jako taka powinna być również przedmiotem regulacji zawartych w projekcie ustawy.

W tym zakresie przepisy projektu ustawy powinny określać majątek państwowy, który docelowo pozostanie majątkiem Skarbu Państwa wraz z określeniem zasad przeprowadzania przekształceń form prawnych i organizacyjnych państwowych osób prawnych.

W odniesieniu do prywatyzacji przepisy ustawy powinny w sposób jednolity określać zasady zbywania akcji albo udziałów należących do Skarbu Państwa w spółkach kapitałowych, a w odniesieniu do państwowych osób prawnych, nie będących spółkami kapitałowymi – zasady prywatyzacji bezpośredniej. W obszarze przekształceń własnościowych projektowana ustawa powinna zastąpić obecnie obowiązującą ustawę o komercjalizacji i prywatyzacji, przy czym Rada Ministrów zachowa dotychczasowe uprawnienia do wyrażania zgody na inny, niż określony w ustawie tryb i sposób zbycia udziałów lub akcji prywatyzowanych spółek Skarbu Państwa.

Zakłada się, że przemianom w sferze uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa nieodzownie towarzyszyć powinno przyspieszenie procesów prywatyzacji. Bogate doświadczenia okresu transformacji polskiego systemu gospodarczego wskazują na wielorakie korzyści wynikające z systematycznego ograniczania udziału własności państwowej w tworzeniu PKB do poziomu niezbędnego z punktu widzenia należytego, długofalowego zabezpieczenia interesów strategicznych państwa. Na obecnym etapie daleko zaawansowanej zmiany struktury własności w Polsce uzasadnione jest kreowanie takiej polityki prywatyzacyjnej, która ukierunkowana zostanie w szczególności na:

- uporządkowanie posiadanego „portfela” prywatyzacyjnego, a w tym na maksymalne ograniczenie stanu posiadania pakietów mniejszościowych,
- usunięcie barier opóźniających bądź uniemożliwiających podejmowanie racjonalnych decyzji prywatyzacyjnych,
- szersze, celowe zagospodarowanie majątku państwowego w drodze komunalizacji,

- zastosowanie mechanizmów ułatwiających uzyskanie większej społecznej akceptacji dla procesów prywatyzacji, m.in. poprzez transparentność ich przebiegu oraz możliwie szerokie informowanie o nich opinii publicznej;

W przypadku prywatyzacji, podobnie jak w sferze nadzoru właścicielskiego, uzyskanie założonych efektów uzależnione będzie od szybkości wdrożenia szczegółowych rozwiązań normatywnych, które winny konsumować przedstawione poniżej obszary problemowe.

Uelastycznienie trybów prywatyzacji jak również zwiększenie zainteresowania inwestorów odkupieniem do Skarbu Państwa pakietów mniejszościowych

Zakłada się:

- zniesienie ograniczeń w zbywaniu akcji i udziałów Skarbu Państwa w trybie aukcji ogłoszonej publicznie poprzez dopuszczenie możliwości stosowania tego trybu bez względu na wielkość udziału kapitałowego Skarbu Państwa w spółce, z zastrzeżeniem, że cena wywoławcza nie może być niższa od wartości księgowej akcji;
- wprowadzenie trybu zbywania akcji Skarbu Państwa polegającego na sprzedaży akcji na rynku regulowanym;
- zniesienie obowiązku występowania o zgodę Rady Ministrów na sprzedaż akcji lub udziałów w trybie innym niż publiczny, w przypadku gdy:
  - nabywca i cena wskazane są w umowie prywatyzacyjnej, a sprzedaż dotyczy akcji lub udziałów spółek, w których Skarb Państwa jest akcjonariuszem lub wspólnikiem mniejszościowym, lub
  - sprzedaż dotyczy akcji lub udziałów spółek, w których Skarb Państwa jest akcjonariuszem lub wspólnikiem mniejszościowym i posiada pakiet nie większy niż 25 % kapitału zakładowego;
- zawężenie stosowania przepisów o spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji (przedstawiciele pracowników w zarządzie i radzie nadzorczej, szczególne obowiązki informacyjne) wyłącznie do podmiotów z udziałem Skarbu Państwa;
- doprecyzowanie przepisów dotyczących wniesienia przedsiębiorstwa do jednoosobowej spółki Skarbu Państwa (obecnie Dział IIa ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji).

Uelastycznienie zasad dotyczących sporządzania analiz prywatyzacyjnych

Przewiduje się określenie w projektowanej ustawie obligatoryjnego, minimalnego zakresu analiz przedprywatyzacyjnych, poprzez wprowadzenie zasady, iż przed zaoferowaniem do zbycia akcji Skarbu Państwa, lub wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej, obligatoryjne będzie dokonywanie analizy mającej na celu ustalenie sytuacji prawnej majątku spółki oraz oszacowanie wartości przedsiębiorstwa.

Jednocześnie Ministrowi Skarbu Państwa zostanie przyznana kompetencja do poszerzenia zakresu zleczanych analiz przedprywatyzacyjnych, w szczególności o ocenę stanu i perspektyw rozwoju prywatyzowanego podmiotu oraz ocenę realizacji obowiązków wynikających z wymagań ochrony środowiska.

Usprawnienie procesu komunalizacji spółek Skarbu Państwa

W celu ułatwienia przekazywania akcji Skarbu Państwa na rzecz jednostek samorządu terytorialnego zakłada się:

- rozszerzenie możliwości dokonywania bezpłatnego przekazywania akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa jednostkom samorządu terytorialnego lub związkom jednostek samorządu terytorialnego na wszystkie spółki z udziałem Skarbu Państwa, niezależnie od trybu lub podstawy prawnej ich utworzenia, z zastrzeżeniem, że komunalizacja będzie mogła dotyczyć wyłącznie spółek, których przedmiot działalności pozostaje w związku z zadaniami własnymi jednostek samorządu terytorialnego;
- rezygnację z ograniczeń nakładanych na jednostki samorządu terytorialnego w zakresie rozporządzania akcjami przekazanymi przez Ministra Skarbu Państwa;
- zapewnienie wpływów do państwowych funduszy celowych, zasilanych ze środków uzyskanych z prywatyzacji, również w przypadku zbycia przez jednostki samorządu terytorialnego akcji lub udziałów nabytych nieodpłatnie od Skarbu Państwa, poprzez przyjęcie uregulowania, zgodnie z którym jednostki samorządu terytorialnego zbywające akcje lub udziały otrzymane nieodpłatnie od Skarbu Państwa zobligowane będą do przekazywania części środków uzyskanych z ich zbycia, określonej w art. 56 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, do Funduszu Reprywatyzacji, Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, Funduszu Skarbu Państwa oraz Funduszu Nauki i Technologii Polskiej;

- przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym do spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego będą miały odpowiednio zastosowanie przepisy o nadzorze właścicielskim nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa;
- uregulowanie kwestii realizacji uprawnień do nieodpłatnego nabycia akcji w spółkach podlegających komunalizacji.

Zwiększenie społecznej akceptacji dla procesów prywatyzacji

Zakłada się wprowadzenie większej transparentności procesów prywatyzacji poprzez:

- wprowadzenie generalnej zasady jawności procesów prywatyzacyjnych od momentu ich wszczęcia aż do zakończenia;
- określenie sposobu upubliczniania jawnych informacji o procesie prywatyzacji, m.in. poprzez wprowadzenie wzoru „karty prywatyzacji”, zamieszczanej na stronie internetowej Ministerstwa Skarbu Państwa w Biuletynie Informacji Publicznej;
- doprecyzowanie zasad w zakresie nieodpłatnego nabywania akcji lub udziałów prywatyzowanych spółek, a w szczególności uregulowanie uprawnień pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji w sytuacji połączenia, podziału spółki powstałej w wyniku komercjalizacji lub wniesienia akcji takiej spółki do spółki z udziałem Skarbu Państwa;
- wprowadzenie zasady, że część przychodów z prywatyzacji będzie przeznaczana na Fundusz Rezerwy Demograficznej.

Do projektowanej ustawy regulującej zasady wykonywania nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa zostaną przeniesione rozstrzygnięcia zawarte w ustawie z dnia 13 czerwca 2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz niektórych innych ustaw – w takim zakresie, w jakim nie zostały zakwestionowane w uzasadnieniu wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o ponowne rozpatrzenie wspomnianej ustawy przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.